

МАЗУРЕНКО Юрій Петрович (19. 06(01. 07). 1885, слобода Криворіжжя Донец. округу Обл. Війська Донського, нині село Ростов. обл., РФ — 03. 11. 1937, урочище Сандормох поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) — партійний і політичний діяч. Брат [Василя](#), [Семена](#), [Єлизавети](#), дядько [Галини Мазуренків](#). Закін. С.-Петербур. університет (1914). У тому ж році вступив до РСДРП(меншовиків). 1905–07 неодноразово заарешт. і ув'язнений за рев. діяльність. Під час 1-ї світової війни 1915 добровільно вступив до рос. армії. Після Лютн. революції 1917 — уповноважений військ. міністра Тимчас. уряду при 5-й армії, командир зведеного загону в Петрограді (нині С.-Петербург); у грудні 1917 — січні 1918 — голова Військ. комітету Пд.-Зх. і Румун. фронтів у Києві. Від травня 1918 — чл. УСДРП, учасник антигетьман. повстання. На поч. 1919 — комісар культури і мистецтв та у закордон. справах, голова дипломат. місії УНР у Москві. Один із лідерів фракції УСДРП (незалежників), яка виступала за встановлення в Україні рад. влади. У квітні–серпні 1919 — чл. Всеукр. рев. комітету УСДРП (незалежників), очільник гол. повстан. штабу. 26 червня 1919 підписав ультиматум укр. рад. урядові. За наказом Гол. отамана Армії УНР [С. Петлюри](#) заарешт. у м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.), однак незабаром звільнений. У листопаді 1919 як представник УСДРП (незалежників) виїхав до Москви для переговорів з ЦК РКП(б) про єдиний фронт. Від січня 1920 — чл. Укр. КП та її ЦК. У лютому 1920

разом із більшов. Всеукр. рев. комітетом повернувся до Харкова. Від квітня 1921 — нач. гол. упр. рад. колектив. госп-в Нар. комісаріату земел. справ УСРР. У грудні 1921 вийшов з Укр. КП, 1923 вступив до КП(б)У. Від квітня 1922 — заступник завідувач відділу кодифікації, водночас від 1925 — чл. колегії Нар. комісаріату юстиції УСРР; 1930–31 — голова Всеукр. товариства культур. зв'язків із закордоном; 1932–33 — чл. президії Держплану УСРР; від вересня 1933 — нач. Держстрахконтролю при Держплані (згодом — при Наркоматі комунгоспу) УСРР; від серпня 1934 — нач. планово-фінанс. сектору Наркомгоспу УСРР. Водночас — на викладац. і наук. роботі, зокрема був проф. Харків. інституту нар. господарства (1924–26) та головою Харків. наук. товариства при ВУАН. 5 грудня 1934 заарешт., 28 березня 1935 за звинуваченням у приналежності до контррев. боротьбист. організації Військ. колегією Верхов. суду СРСР засудж. до 10-ти р. позбавлення волі з конфіскацією особисто належного йому майна. Покарання відбував у Соловец. таборі особл. призначення (Архангел. обл., РФ). Постановою трійки при Упр. НКВС по Ленінгр. обл. РРФСР від 9 жовтня 1937 засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1956.

Рекомендована література

1. Остання адреса: До 60-річчя соловецької трагедії. Т. 1. К., 1997.

[С. А. Кокін](#)

Бібліографічний опис:

Мазуренко Юрій Петрович / С. А. Кокін // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-60430>. — Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).